

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

Ректор

ЗАТВЕРДЖУЮ
Кирило МУРАВЬОВ
Кирило Муравйов 2026 р.

ПРОГРАМА

**для фахових вступних випробувань абітурієнтів
з базовою освітою
бакалавра/спеціаліста/магістра**

з економіки та міжнародної економіки
для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти
зі спеціальності “Економіка та міжнародні економічні відносини (за
спеціалізаціями)”

Схвалено на засіданні кафедри маркетинг
Протокол № 10 від 22 травня 2026р.
Завідувач кафедри *Тетяна Червінська* Тетяна Червінська

Київ 2026

ВСТУП

Мета фахового іспиту – визначення рівня знань за напрямками професійної діяльності та формування контингенту студентів, найбільш здібних до успішного опанування дисциплін відповідних освітніх програм. Вступник повинен продемонструвати фундаментальні, професійно-орієнтовні знання та уміння, здатність вирішувати типові професійні завдання, передбачені програмою вступу.

Фаховий іспит проходить у письмовій формі та містить завдання відповідно до Програми предметного тесту з управління та адміністрування єдиного фахового вступного випробування (<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/vstup-2022/Prohramy-YEFVV/Zatverdzeni.prohramy.YEFVV/11.02/Pro.zatv.Prohr.predm.testu.ekon.mizhn.ekon-nakaz-153-11.02.2022.pdf>).

Фаховий іспит проводиться упродовж **180 хв.**

Організація фахового іспиту здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Приватного акціонерного товариства “Вищий навчальний заклад “Міжрегіональна Академія управління персоналом”.

ПЕРЕЛІК ТЕМАТИКИ ПИТАНЬ

з дисциплін, які виносяться на фаховий іспит з економіки та міжнародної економіки за освітніми програмами підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр»

1. МІКРОЕКОНОМІКА

1.1. Основи економіки. Ефективність використання ресурсів

Предмет і функції економічної науки. Рівні економічного аналізу. Визначення: Макроекономіка, Мікроекономіка. Мезоекономіка. Мегаекономіка

Проблема обмеженості ресурсів необхідності вибору. Межа виробничих можливостей (крива трансформації). Альтернативна вартість. Економічна ефективність.

Загальнонаукові методи економічного аналізу. Граничний аналіз. Економічні показники. Номінальні і реальні змінні. Поняття нормативної і позитивної економіки.

1.2. Попит, пропозиція та ринковий механізм. Попит і закон попиту. Аналіз змін попиту та величини попиту. Нецінові визначники попиту.

Суть та види еластичності попиту. Цінова еластичність попиту і загальний виторг виробника. Економічна інтерпретація значень коефіцієнтів різних видів еластичності попиту.

Пропозиція і закон пропозиції. Аналіз змін пропозиції та величини пропозиції. Нецінові визначники пропозиції. Цінова еластичність пропозиції

Ринкова рівновага. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару. Надлишок виробника і надлишок споживача. Вплив змін попиту й пропозиції на рівноважну ціну та рівноважну кількість товару на ринку.

Прямий і непрямий вплив держави на ринкову рівновагу. Наслідки запровадження максимальних і мінімальних цін. Аналіз впливу непрямих податків, дотацій і субсидій на ринкове становище покупців і продавців. Чисті

втрата суспільства.

1.3.Теорія поведінки споживача. Корисність в економічній науці і проблема її виміру. Функція корисності. Сукупна і гранична корисність. Закон спадної граничної корисності блага.

Сутність раціонального вибору споживача. Поняття «рівноваги споживача». Правило рівноваги споживача за умови споживання набору благ.

Криві байдужості (індиферентності) та їх властивості. Коефіцієнт граничної норми заміни (заміщення) благ. Карта кривих байдужості.

Бюджетне обмеження та можливості споживача. Рівновага споживача з позицій порядкового (ординалістського) підходу. Реакція споживача на зміну цін товарів і доходу споживача. Модель (крива) «дохід-споживання». Модель (крива) 2ціна-споживання».

1.4.Теорія виробництва і витрат. Параметри функціонування підприємства як мікроекономічної моделі. Суть виробництва. Технологія виробництва. Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором. Закон спадної граничної продуктивності змінного фактора виробництва. Сукупний, середній та граничний продукт, їх взаємозв'язки. Стадії виробництва.

Виробнича функція з двома змінними факторами. Крива виробничої байдужості (ізокванта): поняття і властивості. Лінія однакових витрат виробництва (ізокоста) . Правило рівноваги виробника.

Економічний і бухгалтерський підходи до визначення витрат виробництва. Явні і неявні витрати виробництва. Економічний, бухгалтерський і нормальний прибуток.

Постійні, змінні, сукупні витрати виробництва. Середні і граничні витрати виробництва у короткостроковому і довгостроковому періодах. Постійний, зростаючий та спадний ефекти масштабу виробництва.

1.5.Ринкові структури. Досконала конкуренція, монополія, монополістична конкуренція, олігополія. Сутність ринкової структури. Види ринкових структур.

Суть, ознаки та умови функціонування ринку досконалої конкуренції. Ефективність ринку досконалої конкуренції. Умови рівноваги фірми-досконалого конкурента у довгостроковому і короткостроковому періодах.

Характерні ознаки ринкової структури чистої монополії. Види монополій. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Суспільні витрати від діяльності монополіста. Умови рівноваги монополіста у довгостроковому і короткостроковому періодах.

Характерні ознаки ринкової структури монополістичної конкуренції. Нецінова конкуренція в умовах монополістичної конкуренції. Умови рівноваги виробника у довгостроковому і короткостроковому періодах. Ефективність монополістичної конкуренції. Особливості організації олігопольного ринку. Види олігополій. Економічні наслідки олігополії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Мікроекономіка: навчальний посібник. Укл: С.В. Бойда. Чернівці:

Чернівець. нац. унів.-т., 2021. 176 с.

2. Мікроекономіка: теорія, тести, задачі. Частина І: навчальний посібник. Львів : ЛДУ БЖД, 2021. 271 с.

3. Макро- та мікроекономіка [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, А. В. Литвиненко та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, доцента М. А. Мащенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 214 с.

4. Мікроекономіка: Навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. Ю. Александрова та ін. – Харків: УкрДУЗТ, 2022. – 305 с.

5. Базилінська О. Я. Мікроекономіка : навч. посіб. / О. Я. Базилінська. О. В. Мініна. – Київ : Центр учбової літератури, 2022. – 352 с.

6. Економікс : навч. посіб. / В. А. Вергун, О. І. Ступницький, О. А. Приятельчук, Я. М. Гуменюк. – Київ : Вадекс, 2023. – 422 с.

7. Ігнатюк А. І. Мікроекономіка : підручник / А. І. Ігнатюк. – Київ : Ліра-К, 2023. – 420 с.

8. Мікроекономіка: теорія і практика [Електрон. ресурс] : підруч. для здобувачів ступеня бакалавра за спец. 073 «Менеджмент» / А. Р. Дунська, Г. П. Жалдак, Л. Г. Смоляр ; КПП ім. Ігоря Сікорського. – Електрон. текст. дані (1 файл, 3,14 Мб). – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2024. – 476 с.

9. Мікроекономіка [Електронний ресурс] : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти всіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня / уклад. О. М. Кліменко, А. В. Литвиненко, І. В. Пивавар та ін. ; за заг. ред. Т. С. Черкашиної. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2024. – 299 с

Додаткова:

1. Андрющенко А.М. Економічна теорія: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури.2022. 520 с.

2. Буряк П.Ю., Гупало О.Г., Стасюк І.В. Мікроекономіка: Навч. посіб. К.: “Хай-Тек Прес”, 2018. 368 с.

3. Бутко М.П., Бутко І.М. Теорія прийняття рішень: підручник. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2019. 360 с.

4. Веріан Гел. Мікроекономіка: проміжний рівень. Лібра ВД, 2017. 632 с.

5. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика: підручник. Київ: Чернівці: Чернівецький національний університет, 2020. 232с.

6. Горlach М.І. Економічна теорія. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2020. 525 с.

7. Економічна теорія: практикум (тести і задачі). Навчальний посібник / За ред. О. Ватаманюка. Львів:«Інтелект-Захід», 2019. 374 с.

8. Зверякова М.І. Дослідження змісту і форм розвитку економічних відносин в національній економіці на прикладі України: монографія. Одеса: Атлант, 2018. 292 с.

9. Іванова Н.Ю., Кузнецова Т.К., Соколова Н.М. Управлінська економіка: навчальний посібник. Київ: Логос, 2016. 130 с.

2. МАКРОЕКОНОМІКА

2.1. Теоретичні основи маркетингу.

Основні показники системи національних рахунків та методи їх визначення: Валовий внутрішній продукт (ВВП), Валовий національний продукт (ВНП), Чистий внутрішній продукт (ЧВП), Національний дохід (НД). Три методи обчислення ВВП.

Індекси цін та їх види. Індекс споживчих цін (ІСЦ). Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор ВВП. Зведення номінального до реального ВВП. Інфлювання і дефлювання.

Кейнсіанські функції споживання і заощадження. Гранична схильність до споживання та до заощадження. Середня схильність до споживання і до заощадження. Чинники споживання та заощадження.

Суть та види інвестицій (валові і чисті; реальні і фінансові; короткострокові та довгострокові; прямі і портфельні; венчурні і безризикові). Автономні і похідні (індуковані) інвестиції. Мультиплікатор інвестицій.

Сукупні видатки. Рівноважний рівень ВВП. Кейнсіанський хрест. Мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Інфляційний і рецесійний розриви.

2.2. сукупний попит і сукупна пропозиція.

Сукупний попит: суть та структура. Цінові та нецінові чинники впливу на сукупний попит. Крива сукупного попиту та її переміщення.

Сукупна пропозиція: суть та чинники впливу. Крива сукупної пропозиції та її переміщення. Сукупна пропозиція в короткостроковому та довгостроковому періодах.

Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції в короткостроковому та довгостроковому періодах.

2.3 Макроекономічна нестабільність.

Діловий цикл та його фази (спад, дно, піднесення, вершина). Причини економічних коливань. Малі, середні та довгі цикли.

Інфляція: суть, причини виникнення, види та соціально-економічні наслідки. Рівень та темп інфляції.

Антиінфляційна політика: суть та види (активна, пасивна).

Безробіття та його види (структурне, фрикційне, циклічне). Природна норма безробіття. Рівень безробіття.

2.4. Грошовий ринок та банківська система. Монетарна політика держави.

Грошовий ринок та його агрегати.

Попит на гроші. Пропозиція грошей. Простий депозитний мультиплікатор. Рівновага на грошовому ринку.

Монетарна політика: суть, цілі та види (політика «дорогих» і «дешевих» грошей).

2.5. Фіскальна політика: суть, види (дискреційна та недискреційна). Крива Лаффера.

2.6. Економічне зростання: суть та типи (екстенсивний та інтенсивний).

Фактори економічного зростання.

2.7. Людські ресурси та людський розвиток. Сталий людський розвиток.

Складові індексу людського розвитку.

2.8. Соціальна економіка та політика.

Об'єкти та суб'єкти соціальної політики. Види та інструменти соціальної політики.

Державні соціальні стандарти (прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія)

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Андрусь О.І. Мікро- та макроекономіка: навч. посібн. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 325 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/c47643b5-463e-4128-8977-88f7b96f947/content>
2. Бріль М.С., Єрмоленко О.О. Макро- і мікроекономіка: методичні рекомендації до практичних завдань. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. 48 с.
3. Бріль М.С., Кліменко О.М., Литвиненко А.В. Макро- та мікроекономіка: навч. пос. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 214 с
4. Кібік О.М., Редіна Є.В., Хаймінова Ю.В., Котлубай В.О., Примаченко І.Ф., Калмикова Н.Ю. Макроекономіка. Мікроекономіка: практикум. Одеса, 2020. 76 с.
5. Козакова О.М., Забарна Е.Н. Макроекономіка; Одес. нац. політехн. ун-т. Херсон: Олдіплюс, 2024. 428 с. 2
6. Кулініч О.А., Котко Я. М. Макроекономіка: конспект лекцій у структурно-логічних схемах. Х.: ДБТУ, 2024. 117 с.
7. Макроекономіка: конспект лекцій. Суми: Сумський національний аграрний університет, 2023. 112с
8. Панчишин С.М. Макроекономіка. Вид. Апріорі, 2022. 524 с

Додаткова:

1. Статистична інформація / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Законодавство України / Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. URL: <http://rada.gov.ua>
3. Макроекономічні показники. Документи воєнного стану. НАБУ. URL: <https://nabu.ua/ua/makroekonomichni-pokazniki.html>.
4. Макроекономічні показники. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/macro-indicators>.
5. Макроекономічний огляд та прогноз. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/makroogljad>.
6. Міністерство освіти і науки України. URL: <http://mon.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
8. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
9. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: www.me.gov.ua
10. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: www.rada.gov.ua.

3. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Основи функціонування підприємства

Підприємство як суб'єкт господарювання: сутність та напрями діяльності (маркетингова, управлінська, фінансово-економічна, виробнича, обліково-контрольна, інноваційна)

Види підприємств (за метою і характером діяльності: комерційні та некомерційні; за формою власності: приватні, колективні, комунальні, державні, змішані; за національною належністю капіталу: національні, з іноземними інвестиціями, іноземні, змішані; за масштабами діяльності: великі, середні, малі) та їх об'єднань (асоціація, кооперація, консорціум, концерн, картель, трест, промислово-фінансові групи, холдинги).

Середовище господарювання підприємства: внутрішнє (мікросередовище), проміжне (мезосередовище) та зовнішнє (макросередовище).

3.2. Структура та управління підприємством.

Функції (планування, організація, мотивація, контроль) та методи управління підприємством (організаційні, економічні та соціально-психологічні).

Типи організаційних структур управління підприємствами (лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, матрична та дивізійна).

Поняття виробничої структури та соціальної інфраструктури підприємства.

Техніко-технологічна база підприємства та суспільні форми організації виробництва (концентрація, спеціалізація, кооперування, комбінування, конверсія і диверсифікація).

3.3. Планування діяльності підприємства.

Планування: сутність та різновиди планів підприємства. Стратегічне, тактичне і оперативне планування: сутність та часові межі.

Бізнес-план: визначення та його розділи (резюме; опис продукції (послуг); маркетинг – план; виробничий план; організаційний план; фінансовий план; оцінка ризиків).

Поняття економіко-математичної моделі та моделювання. Класифікація моделей. Поняття адекватності моделі. Модель «чорної скриньки». Основні етапи побудови економіко-математичної моделі.

Поняття статистичної залежності між змінними. Суть кореляційного зв'язку. Критерії оцінювання статистичної значущості лінійного зв'язку.

3.4. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства.

Основний капітал (необоротні матеріальні активи): сутність, видова структура, знос, амортизація, фондівдача, фондомісткість та фондоозброєність.

Оборотний капітал (оборотні активи): сутність, видова структура, коефіцієнт оборотності та тривалість одного обороту.

Нематеріальні ресурси та нематеріальні активи: сутність, види та амортизація.

Інновації: сутність, різновиди та інноваційний процес.

3.5. Витрати та результати діяльності підприємства.

Собівартість продукції та кошторис витрат (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати).

Ціна на продукцію (послуги): сутність та функції (обліково-вимірвальна,

розподільча та стимулююча). Різновиди цін)договірні, вільні, регульовані, роздрібні та оптові).

Дохід та прибуток підприємства(валовий та чистий).

Ефект та ефективність діяльності підприємства: сутність та відмінності.

3.6. Персонал підприємства. Економіка праці.

Персонал підприємства, категорії персоналу. Мотивація персоналу: сутність та методи (економічні і неекономічні).

Сутність заробітної плати як соціально-економічної категорії. Номінальна і реальна заробітна плата. Форми оплати праці.

Соціально-трудові відносини на підприємстві: сутність поняття. Суб'єкти соціально-трудових відносин: держава, роботодавці та наймані працівники.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Економіка підприємства: курсова робота [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. Спеціальності 051 «Економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Гречко А.В., Солосіч О.С. – Електронні текстові дані. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024 – 68 с.

2. Захарченко В. І., Меркулов М. М., Балахонова О. В. Економіка підприємства. Теорія : навч. посіб./ Міністерство освіти і науки України, Одеський національний політехнічний університет імені І. Мечникова, Одеський національний політехнічний університет, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ. Львів : Магнолія 2006, 2021. 322 с.

3. Економіка підприємства: конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 181 «Харчові технології» / укладач: О.Д. Тімченко; ДБТУ. – Харків : , 2023. – 173 с.

4. Лема, Галина Володимирівна. Економіка підприємства : навчальний посібник / Г. Лема, Р.Вільгуцька, В. Харчук, І. Олексів, Т. Лісович ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет "Львівська політехніка", Навчально-науковий інститут економіки і менеджменту, Кафедра менеджменту і міжнародного підприємництва. – Львів : Растр-7, 2023. – 120 с.
<https://discovery.kpi.ua/Record/000643834>

5. Економіка та бізнес-інновації: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. – Суми : Університетська книга, 2023. – 702 с.

https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/91523/1/Business_Innovation_2023.pdf

6. Іванова О. А., Решетняк О. І. Економіка сучасного підприємства: Навч. посіб. / Нар. укр. акад., [каф. економіки та права]. – Харків : Вид-во НУА, 2024. – 355 с.

Додаткова:

1. Жуков С.А. Основи економіки та підприємництва: навч. посіб. Ужгород. Вид-во УжНУ «Говрела», 2021. 400 с.

2. Економіка підприємства: Навч. посібник / уклад. Н.В. Романченко, Т.В.

Кожемякіна, К.В. Пічик. Київ. НаУКМА, 2018. 343 с

3. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ. Видавничий дім «Кондор», 2020. 620 с.

4. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. О.І. Карінцевої. Суми. Університетська книга, 2021. 316 с

Мельник, Леонід Григорович. Економіка та бізнес-інновації : підручник / авторський колектив: Л.Г.Мельник, О.І. Карінцева, Ю.М. Завдов'єва, Є.О. Балацький [та 75 інших] ; за редакцією Л.Г. Мельника, О.І.Карінцевої. –Суми : Університетська книга, 2023. – 700 с.

7. Петленко, Юлія Володимирівна. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / Ю.В. Петленко. –Київ : Кондор, 2024. – 295 с

4. СИСТЕМА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

4.1. Міжнародна економічна система.

Міжнародна економічна система: сутність та її елементи. Міжнародний поділ праці.

Міжнародні економічні відносини, субєкти, обєкти та структурні рівні (підприємства, міждержавний, регіональний, світовий) міжнародних економічних відносин.

Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля товарами, міжнародна торгівля послугами, міжнародний рух капіталу, міжнародна міграція робочої сили, міжнародне науково-технічне співробітництво, міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини, міжнародна економічна інтеграція.

4.2. Міжнародна торгівля товарами та послугами.

Теорії міжнародної торгівлі (докласичні теорії міжнародної торгівлі, класичні, неокласичні та альтернативні).

Форми, методи та показники міжнародної торгівлі товарами.

Поняття та форми міжнародної торгівлі: традиційна (експорт та імпорт), компенсаційна (зустрічі закупівлі, бартерна торгівля, зворотні закупівлі, промислові компенсаційні угоди), торгівля за кооперацією; торгівля в режимі найбільшого сприяння, преференційна, дискримінаційна.

Методи міжнародної торгівлі товарами. Міжнародна торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами та через організовані товарні ринки (біржі, аукціони).

Показники міжнародної торгівлі: 1) обсягові (зовнішньоторговельний оборот; генеральна торгівля; індекс фізичного обсягу зовнішньої торгівлі); 2) результативні (сальдо торговельного балансу; сальдо балансу поточних операцій; індекс стану торговельного балансу; індекс концентрації експорту; коефіцієнт імпоротної залежності країни; індекс «умов торгівлі»); 3) інтенсивності (обсяги експорту, імпорту на душу населення; експортна квота; імпортна квота; зовнішньоторговельна квота; інтенсивність внутрішньогалузевого обміну); 4) економічної ефективності (ефективність зовнішньої торгівлі, коефіцієнт ефективності експорту країни).

Зовнішньоторговельний контракт: види, структура, функції. Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС-2020).

Регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами: тарифні та нетарифні інструменти торговельної політики. Класифікація ЮНКТАД нетарифних інструментів. Макроекономічні ефекти застосування тарифних і нетарифних методів для малої та великої економіки.

Види послуг у міжнародній торгівлі за класифікацією СОР (ГАТС).

4.3. Міжнародний рух капіталу.

Форми і чинники міжнародного руху капіталу.

Прямі іноземні інвестиції: сутність та форми. Портфельні інвестиції: сутність та інструменти міжнародного портфельного інвестування. Види інвестиційних операцій з цінними паперами (інструменти участі в капіталі, боргові цінні папери).

Міжнародний інвестиційний ринок: сутність, специфіка, структура. Міжнародний ринок акцій. Міжнародний ринок облігацій. Ринок похідних інструментів (форвардні та фючерсні контракти, опціони та свопи).

Інвестиційна привабливість та система показників, що її характеризують. Інвестиційний клімат країни: поняття та головні складові. Інвестиційна привабливість та інвестиційний клімат України.

Форми та методи міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності: захист інвестицій, державні гарантії, адміністративна і дипломатична підтримка, страхування інвестицій, уникнення подвійного оподаткування. Інституційне регулювання інвестиційної діяльності: ЮНКТАД, двосторонні, багатосторонні угоди, угода про пов'язані з торгівлею інвестиційні заходи (ТРИМС), угода про захист іноземних інвестицій.

4.4. Міжнародна трудова міграція. Світовий ринок праці.

Поняття міжнародної міграції робочої сили. Зовнішня і внутрішня міграція робочої сили; міжнародна міграція робочої сили: еміграція, імміграція, реїміграція.

Основні причини, напрямки та закономірності міжнародної міграції робочої сили. Міжнародні центри тяжіння робочої сили. Країни походження трудової міграції. Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили: країни-реципієнти, країни-донори.

Світовий ринок праці: сутність та специфіка, функції та сегменти. Географічна та галузева структура світового ринку праці. Поняття та форми неформальної зайнятості у світовому ринку праці. Регулювання міжнародної міграції праці: рівні (національні, міжнародний); методи (економічні, адміністративні, інституційні). Міжнародна організація праці в глобальній системі регулювання трудової міграції.

Україна в міжнародних міграційних процесах: наслідки, переваги та загрози. Головні чинники еміграції та країни-реципієнти робочої сили з України.

4.5. Міжнародне науково-технічне співробітництво.

Сутність технологій і міжнародного технологічного трансферу. Форми передачі та захисту технологій. Способи комерційного і некомерційного міжнародного трансферу технологій.

Інституційне регулювання світового ринку технологій: Угода з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності СОТ (ТРИПС), комітет з передачі технологій Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ).

Пріоритетні напрями розвитку міжнародного технологічного обміну для України.

4.6. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини.

Валюта: поняття, типи та види. Резервні валюти. Валютний курс та валютне котирування. Фактори впливу на валютний курс. Валютні режими. Паритет купівельної спроможності валют. Валютна система. Типи валютних систем: національна, регіональна (міжнародна), світова. Еволюція світової валютної системи. Європейська валютна система.

Світовий валютний ринок: сутність, функції, структура, суб'єкти. Поняття та види валютних операцій (поточні, валютні операції, пов'язані з рухом капіталу, відкриття та ведення валютних рахунків, неторгові операції, операції із залучення

та розміщення валютних коштів, конверсійні операції (угоди з негайною поставкою. Строкові (форвардні, фьючерсні, опціони з валютою)), свопи, валютний арбітраж). Валютне регулювання, його види. Валютна політика та її інструменти (валютна інтервенція, валютний демпінг, дисконтна політика, девальвація та ревальвація, валютні обмеження).

Міжнародний кредит: поняття, функції та форми. Зовнішній борг. Види та показники зовнішнього боргу. Методи та інструменти управління зовнішнім боргом. Інституційне регулювання міжнародних кредитних відносин: МВФ, група Світового банку, Лондонський та Паризький клуби кредиторів.

Міжнародні розрахунки: поняття, форми (документарні (акредитив, інкасо), недокументарні (аванс, платіж на відкритий рахунок, банківський переказ, розрахунки з використанням чеків, векселів, пластикових карток, консигнація) та типи (національною валютою, міжнародною колективною валютою, золотом, клірингові розрахунки). Валютний кліринг: поняття, причини використання, види (за обсягом операцій, за волевиявленням сторін, за способом регулювання сальдо).

Платіжний баланс: поняття, структура (рекомендації МВФ, 6-е видання), фактори впливу та методи врівноваження.

4.7. Міжнародна економічна інтеграція.

Типи міжнародної економічної інтеграції: преференційна зона торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, повна економічна інтеграція. Зона вільної торгівлі України з ЄС як поглиблена та всеохоплююча. Організаційні форми співробітництва Україна-НАТО в економічній сфері.

Економічні ефекти міжнародної економічної інтеграції. Статичні (створення торгівлі, відхилення торгівлі) та динамічні ефекти (вигоди від спеціалізації, ефекту масштабу; зростання добробуту; поліпшення платіжного та торговельного балансів; розвиток структури торгівлі; залучення інвестицій, тощо).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Амеліна І. В., Попова Т. Л., Владимиров С. В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 256 с.
2. Аранчій В. І., Дроботя Я. А. Міжнародні фінанси: навчальний посіб. Полтава : ПДАА, 2019. 128 с
3. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб.; уклад.: В. В. Дергачова, К. О. Кузнєцова, І. М. Манаєнко, В. А. Мельникова, О. С. Ченуша. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 340 с.
4. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. Ю. Г. Козак. К : Центр навчальної літератури, 2021. 400 с.
5. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність / Т. Зинчук та ін. К : Центр навчальної літератури, 2019. 512 с.
6. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів: навч. посіб. за ред. Н. Бутко, С. Шкарлет. К. : Центр навчальної літератури, 2020. 528.

7. Задоя А.О. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник [Електронний ресурс]. Ч. 1 / А.О. Задоя, А.С. Магдич, О.А. Задоя. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. 142 с.

8. Світове господарство і міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / С. В. Бестужева, В. А. Вовк, В. О. Козуб та ін. ; за заг. ред. Т. В. Шталь. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 239 с.

9. Сидоров О.А. Світова економіка та міжнародні економічні відносини: підручн. / О.А. Сидоров, Н.О. Фісуненко, Т.В. Альошина; ред. П.А. Фісуненко. Дніпро: Арт-Прес, 2023. 400 с.

10. Шнирков О.І., Заблоцька Р.О. Міжнародні економічні відносини: конспект лекцій; 5-е. вид. Дніпро, 2018. 286 с.

11. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: Історія. Теорія. Політика: підруч. К.: Либідь, 2019. с. 960.

Додаткова:

1. Глобальна економіка: навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня усіх спеціальностей. Укл.: С.І. Белей, С.В. Бойда, М.І. Колосінська; Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2020. 227 с.

2. Історичні детермінанти включення України в систему міжнародних економічних відносин : монограф. / В. В. Небрат, Н. О. Горін та ін. ; за ред. В. В. Небрат; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ. 2021. 528 с.

3. Лимонова Е.М, Кузьмінов С.В., Глуха Г.Я., Шкура І.С. Транснаціоналізація світової економіки : навч. посіб. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 137 с.

4. Національна економічна діяльність і міжнародні економічні відносини: сучасний стан та тенденції розвитку : колективна монографія Полтава: ПП «Астроя», 2020. 251 с.

5. Сучасна міжнародна економіка : підруч. За ред. В.М. Тарасевича. Дніпро : ПДП «економіка», 2019. 386 с.

6. Callahan William A. Sensible Politics Visualizing International Relations, Oxford University Press, 2020. 364 p.

Програму розробили:

д.е.н., професор

Олександр ДАЦІЙ

к.е.н., доцент

Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

к.е.н., доцент

Наталія ШУЛЯР

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

**Фаховий іспит
з економіки та міжнародної економіки
Білет № 1**

***Завдання 1–140 мають по чотири варіанти відповіді, з яких лише ОДИН
правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді й
позначте його.***

1. Мікроекономіка досліджує:

- а) поведінку окремих економічних суб'єктів, котрі приймають рішення в умовах обмеженості ресурсів;
- б) поведінку виробників, котрі приймають рішення щодо виробництва в умовах обмеженості ресурсів;
- в) поведінку споживачів, котрі приймають рішення щодо покупок в умовах обмеженості доходу;
- г) прийняття державою рішень щодо виробництва благ в умовах обмеженості ресурсів.

2. Проблему обмеженості ресурсів:

- а) можна вирішити за умов жорсткої економії всіх ресурсів;
- б) можна вирішити за умов обмеження потреб всіх суб'єктів економіки;
- в) можна буде вирішити лише у майбутньому, коли рівень розвитку науки і техніки дозволить суттєво збільшити виробництво благ;
- г) неможливо вирішити за жодних умов.

3. Що з переліченого включається у розрахунок ВВП?

- а) придбання в автосалоні утриманого авто;
- б) вартість нового телевізора, що ви придбали в магазині;
- в) купівля нових акцій на біржі;
- г) купівля облігацій відкритого акціонерного товариства.

4. Знайдіть хибне твердження:

- а) дефлятор ВВП відображає зміну цін на усі вироблені товари та послуги;
- б) індекс споживчих цін обчислюється для незмінного набору товарів та послуг;
- в) до споживчого кошика не входять імпортовані товари;
- г) дефлятор ВВП є поточно зваженим.

5. Яке твердження визначає термін “дефляція”:

- а) тенденція до зростання загального рівня цін;
- б) тенденція до зниження загального рівня цін;

- в) уповільнення темпів зростання цін;
- г) прискорення темпів зростання цін.

6. Операційні витрати підприємства — це:

- а) поточні витрати підприємства;
- б) інвестиційні витрати підприємства;
- в) фінансові витрати підприємства;
- г) стратегічні витрати підприємства.

7. Економічним показником, що характеризує вартісну форму витрат на підготовку виробництва, виготовлення продукції та її збут, є:

- а) прибуток підприємства;
- б) собівартість продукції;
- в) операційні витрати підприємства;
- г) рентабельність підприємства.

8. Інноваційне підприємство — це...

- а) підприємство, в якому понад 70 відсотків обсягу продукції (у грошовому вимірі) за звітний період є інноваційні продукти або інноваційна продукція;
- б) підприємство в галузі наукових досліджень, інженерних розробок, створення і впровадження нововведень ризикового характеру;
- в) підприємство, що спеціалізується на наданні інноваційних послуг, виробництві інноваційної продукції, виконанні інноваційних робіт;
- г) підприємство, діяльність якого спрямована на виконання інноваційних та інвестиційних проєктів.

9. Міжнародне співробітництво, при якому виконавець за дорученням замовника виконує певні роботи з виробництва деталей, вузлів тощо, які є складовою частиною продукції замовника:

- а) підрядне кооперування;
- б) організація спільного виробництва;
- в) договірна спеціалізація;
- г) створення спільних підприємств.

10. Якою є логічна послідовність базових елементів МЕВ і світового господарства від найменшого до найбільшого:

- а) світовий ринок міжнародний поділ праці і факторів виробництва сфера міжнародного руху факторів виробництва світове господарство;
- б) міжнародний поділ праці і факторів виробництва → світовий ринок сфера міжнародного руху факторів виробництва світове господарство;
- в) світове господарство світовий ринок міжнародний поділ праці і факторів виробництва сфера міжнародного руху факторів виробництва;
- г) сфера міжнародного руху факторів виробництва → міжнародний поділ праці і факторів виробництва → світовий ринок → світове господарство.

.....

140. Форма МПП, що полягає у фокусуванні зусиль на однорідному

виробництві, базується на принципах порівняльних переваг і диференціації відтворювальних процесів між різними країнами - це:

- а) міжнародна спеціалізація виробництва;
- б) міжнародна виробнича кооперація;
- в) міжнародний поділ факторів виробництва;
- г) територіальний поділ праці.

.....

Завідувач кафедри маркетингу

Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

РЕЙТИНГОВІ ОЦІНКИ

Виконання окремих завдань фахового іспиту

Номери тестових завдань	Типи завдань	Схема нарахування балів
1—140	Завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих варіантів відповіді	0 або 1 бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано.

Переведення тестових балів фахового іспиту

Набрані бали	Бал за шкалою 100-200	Набрані бали	Бал за шкалою 100-200
35	100	57	127
36	101	58	128,5
37	102	59	130
38	103	60	131,5
39	104	61	133
40	105	62	134,5
41	106	63	136
42	107	64	137,5
43	108	65	139
44	109	66	140,5
45	110	67	142
46	111	68	143,5
47	112	69	145
48	113,5	70	146,5
49	115	71	148
50	116,5	72	149
51	118	73	150
52	119,5	74	151
53	121	75	152
54	122,5	76	153
55	124	77	154
56	125,5	78	155
79	156	110	185
80	157	111	185,5
81	158	112	186
82	159	113	186,5
83	160	114	187

Набрані бали	Бал за шкалою 100-200	Набрані бали	Бал за шкалою 100-200
84	161	115	187,5
85	162	116	188
86	163	117	188,5
87	164	118	189
88	165	119	189,5
89	166	120	190
90	167	121	190,5
91	168	122	191
92	169	123	191,5
93	170	124	192
94	171	125	192,5
95	172	126	193
96	173	127	193,5
97	174	128	194
98	175	129	194,5
99	176	130	195
100	177	131	195,5
101	178	132	196
102	179	133	196,5
103	180	134	197
104	181	135	197,5
105	182	136	198
106	183	137	198,5
107	183,5	138	199
108	184	139	199,5
109	184,5	140	200

**Відповідність рейтингових оцінок
у балах оцінкам за національною шкалою**

Оцінка в балах	Пояснення
100-200	Фаховий іспит складено
0-99	Фаховий іспит не складено